

FC Bergman maakt met 'JR' grootste spektakel ooit

'Het is heftig en niet altijd leuk'

Groot, groter, grootst. Met een speelduur van zo'n 4 uur, een scène op meerdere verdiepingen en meer dan een dozijn acteurs belooft JR, hun bewerking van William Gaddis' gelijknamige roman, hét stuk van het voorjaar te worden.

EWOUDE CEULEMANS

Als het niet moeilijk is, ben ik niet geïnteresseerd", zou de Amerikaanse auteur William Gaddis ooit gezegd hebben. En als hij het niet gezegd heeft, moet het een van de theatermakers van FC Bergman geweest zijn. Dat het Antwerpse theatercollectief rond Marie Vinck, Stef Aerts, Thomas Verstraeten en Joé Agemans zich dit voorjaar buigt over Gaddis' nooir 'moeilijke' roman JR uit 1975, mag niet verbazen. Integendeel: het lijkt een ideale combinatie. Want in JR kunnen de Bergmannen hun liefde voor groot theater botvieren.

"Op zich is het nooit een bewuste keuze om nog groter te gaan", legt Stef Aerts uit. "Dat overkomt ons: omdat we houden van thema's en verhalen die we op zo'n grote manier moeten vertellen." Liet FC Bergman voor *Het land Nod* (2015) de Rubenszaal van het Antwerps Museum voor Schone Kunsten nabouwen in een loods in Park Spoor Noord en zetten ze voor *Van den Vos* (2013) de parterre van de Bourlaschouburg onder water, dan schakelen ze voor JR een voorstelling van 4 uur, nog een versnelling hoger.

"We willen dat het publiek wordt verrast", zegt Aerts. "We willen niet te veel prijsgeven." Maar

dat JR zich, net als *Het land Nod* en *Terminator Trilogie* (2012) op locatie afspeelt, geven de programmaboekjes al prijs. De makers bouwen een metershoge scène met verschillende verdiepingen en plaatsen het publiek niet voor, maar rond het decor. "Door te spelen met de verhoudingen tussen groot en klein kunnen we betekenisvolle en sterke beelden oproepen. Dat is heel belangrijk in onze verhouding tot het publiek", stelde het collectief al voor de première van *Het land Nod* op het theaterfestival van Avignon. "Het publiek in het werk onderdompelen, eerder dan het voor hun ogen neer te zetten – dat willen we."

Hoe zich dat in JR in de praktijk vertaalt? Wie kaartjes bestelt, kan kiezen tussen vier blokken – 'Noord', 'Oost', 'West' en 'Zuid' – en krijgt een wat vage uitleg: "Vanuit elk blok kunt u de voorstelling op een andere manier bekijken. Het zicht is even goed, maar u ziet telkens een deels

'De druk wordt bij elke productie groter. We voelen voortdurend wat er op het spel staat'

STEF AERTS
THEATERMAKER FC BERGMAN

► Joé Agemans, een van de hoofdrolspelers, op de affiche van JR. Het verhaal speelt zich af in New York.
© DRIES SEGERS

andere voorstelling." Hoe die voorstelling er verder uitziet, is onduidelijk. Dat het verhaal zich afspeelt in het scrupuleuze kloven van de financiële wereld, lijkt vast te staan. Want de roman JR vertelt het verhaal van JR Vansant, een beursbaai van elf jaar oud die, met de gedwongen hulp van zijn leerkrachten, Wall Street door elkaar schuift. Het boek staat bekend als het magnum opus van William Gaddis, een Amerikaanse auteur.

"Het boek gaat over veelheid, en over mensen die verloren lopen in dat 'veel', stelt Aerts. "Zo wordt JR een culminatiepunt van al onze vormelijke diavels." Om die veelheid vorm te geven, pakt FC Bergman niet alleen scenografisch groot uit. Met een cast van vijftien acteurs en daarbij nog een aantal figuren, wordt de drukte nog voelbaarder. Naast de Bergmannen en jonge talenten als Anne-Laure Vandepitte, Ella-June Henard en Imke Mol, dragen ervaren klusbakken op als Stijn Van Opstal en Geert Van Rampelberg (Toneelhuis/Olympique Dramatique), Frank Fockety en Oscar Van Rompaey (NTGent) en Michael De Cock, Rashif El Kaout en Junior Mhombeni (KVS).

Coproductie

Die topcast is er niet toevallig gekomen, want JR is een zeldzame coproductie tussen de drie grote stadstheaters in Vlaanderen. "We kunnen onze dromen niet op ons eentje realiseren. We moeten met een grote cast werken, en de stadstheaters hebben heel bevestigde acteurs in dienst", duidt Aerts. "Het gebeurt niet elke dag dat NTGent, Toneelhuis en KVS samenwerken. Maar als je een sterk idee hebt dat bij die huzaren past – de grootschalige context is essentieel in JR – dan gaan ze daar graag in mee."

Stijn Van Opstal: "Wij van Olympique – Geert, ikzelf en bij uitbreiding Jan Bijvoet – zijn die spelers die hun droom mee leven proberen te maken. Zoals zij dat destijds als stage – ze zaten toen nog op school – bij Adams appels hebben gedaan." Michael De Cock verwoordt het nog sterker: "Wat je bij elke repetitie merkt, is dat FC Bergman er perfect in slaagt iedereen te begeisteren rond hun grote droom."

Maar een grote droom brengt grote verwachtingen met zich mee. "De druk wordt bij elke productie groter", ziet Aerts. "Dat is heel heftig, en niet altijd leuk. We werken met grote budgetten, een grote cast, en een klapper uit de wereldliteratuur die we geen oneer willen aandoen. We voelen voortdurend wat er op het spel staat. Maar je kunt maar één keer debuten: alleen dan zijn er geen verwachtingen."

Vanaf 22 maart in Antwerpen (op locatie) en vanaf 5 juni in Gent (op locatie).

De Morgen 08/01/2018, bladzijden 18 & 19

All rights reserved. Gebruik and reproductie enkel mits toelating van de uitgever via De Morgen

